

ТОПЛИЧКЕ НОВИНЕ

Топличке новине и на званичном
сајту Града Прокупља
www.prokuplje.org.rs

115 година традиције

ISSN 1452-0435

Прокупље • октобар 2022 • Број 139 (419)

У Прокупљу одржана свечана Централна државна церемонија
Гвозденом пуку у част (стр. 8-9)

Свечана академија у част обележавања
важног историјског догађаја (стр. 6-7)

Обележен Дан ослобођења Прокупља
у Другом светском рату (стр. 4)

Обележен Дан ослобођења Прокупља
у Првом светском рату (стр. 4)

Градоначелник угостио предшколце

(стр. 11)

Потписан Споразум о братимљењу
Прокупља и Богатића

(стр. 5)

Одржана 29. седница Скупштине града Прокупља

Нови ребаланс буџета Града Прокупља

3. октобра 2022.

Предлог Одлуке о измени Одлуке о буџету Града Прокупља за 2022. годину, била је главна тачка дневног реда 29. седнице Скупштине.

Буџет Града Прокупља са изменама које су биле неопходне због реализације многих пројеката, увећан је за 11 милиона динара и износи 2.394.431.516 динара.

Образлажући ову одлуку, градоначелник Прокупља Милан Аранђеловић истиче да је на измаку једна тешка година, иза које стоји мукотрпан рад и огроман напор руководства Града Прокупља.

– У овој одлуци садржани су сви приоритетни планови које морамо да реализујемо до краја године, док ће нови капитални пројекти бити обухваћени нацртом буџета за наредну годину који је у изради. Пред нама су велики послови и до краја ове године, зато нам је важна сигурност и стабилност буџета, да све што смо планирали можемо без потешкоћа да завршимо, каже градоначелник и додаје да Град Прокупље тренутно има око 270 милиона на рачуну и да је поред свих обавеза и издатака, обезбеђена максимална ликвидност до краја ове и почетка наредне године.

Како истиче, уложен је велики напор да се и поред тешке године, обезбеди континуитет, а да се у наредној години очекују још већи приходи.

– Град Прокупље је ове године остварио историјски максимум нова, могу да се надају новим капиталним пројектима. Задовољни смо што смо побољшали квалитет градског и приградског превоза, што смо на тај начин за 20 милиона нижу цену добили још 24.000 километара аутобуске линије. Мислим да смо урадили праву ствар, да су грађани за-

довољни и услугама превоза и ценом карте, наглашава Аранђеловић.

Према његовим речима, до краја године преостало је још много тога да се уради. Завршена је прва фаза радова у Спортској хали „Др Зоран Ђинђић“, која подразумева замену паркета, а у наредном периоду предстоји реконструкција свлачионица и увођење грејања. У наредној години у плану је увођење противпожарног система, тако да ће све фазе бити завршене до добијања употребне дозволе, што је и најважније за безбедно одвијање свих спортских активности и других манифестација у овом објекту. Радиће се и на уређењу путне инфраструктуре, до краја године у неколико градских улица и осам путева на сеоском подручју добиће асфалт, а у плану је и увођење видео надзора на децијим игралиштима, поред школа и другим важним локацијама. Како наглашава градоначелник, грађани Прокупља заслужују да поред већ реализованих пројеката који су побољшали квалитет живота у Прокупљу, имају и све друге услове за лепши, квалитетнији и безбеднији живот.

У наставку седнице усвојен је Предлог измене и допуне Програма подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја града Прокупља за 2022. годину.

Љ.М.

од 1.850.000.000 динара прихода, који су пре пет година били мањи за 600 милиона динара. У наредној години очекујемо још веће приходе, тако да грађани, поред већ реализованих пла-

Потписани уговори за финансирање програма енергетске ефикасности у Прокупљу

5. октобра 2022.

Потписивањем уговора између Града Прокупља и извођача радова, у Прокупљу је почела реализација пројекта енергетске санације зграда и приватних објеката. Том приликом, градоначелник Прокупља Милан Аранђеловић је истакао да је Град Прокупље међу првима завршио комплетну процедуру и започео реализацију овог пројекта.

– Задовољство ми је што смо уручили уговоре са извођачима радова, а ускоро ће они бити потписани и са физичким лицима. Укупна вредност за 120 уговора износи 14.700.000 динара, што је половина од 30 милиона опредељених за реализацију овог програма у Прокупљу. Пројекат се односи на неколико компоненти које су од великог значаја за грађане Прокупља, за град и државу Србију, јер ће уштеде у

енергији донети корист свима, посебно сада у време велике енергетске кризе, казао је Аранђеловић.

ловић. Како истиче, овим уговором ће се финансирати спољашња

изолација објеката, омотач и отвори на објектима, као и уградња котлова и топлотних пумпи.

Честитам свима који су ову могућност и помоћ државе искористили за веома значајну ствар а то је уштеда енергије. Највеће интересовање је било за финансирање замене столарије, за које смо доделили 109 уговора, казао је Аранђеловић и истакао да се пројекат финансира са 50 одсто средстава док другу половину обезбеђују лица која су потписала уговор. То значи да предстоји још један јавни позив до краја ове и почетка наредне године, а поред спољашње изолације објеката, средства из овог програма намењена су и за уградњу соларних панела, котлова и топлотних пумпи.

Градоначелник је овом приликом позвао грађане да на време припреме документацију и конкуришу на неком од наредних јавних позива, јер, како каже, уштеду у потрошњи електричне енергије оствариће и грађани и Град и држава.

Љ.М.

Одржана 30. седница Скупштине града Прокупља

На дневном реду урбанизам и комуналне услуге

17. октобра 2022.

На 30. седници Скупштине града Прокупља разматрано је низ тачака и донете важне одлуке везане за урбанизам и комуналне услуге у интересу Прокупљана.

Као најважнија тачка заседања усвојен је Предлог Одлуке о предлогу Влади Србије за доношење Одлуке о преносу права јавне својине на грађевинском земљишту из јавне својине Републике Србије у јавну својину Града Прокупља.

Како је ову тачку образложио градоначелник Прокупља Милан Аранђеловић ради се о земљишту за изградњу код нове градске пијаце у изградњи, на које је било потребно упутити допуну Републичкој Дирекцији за имовину, јер се ради о придруживању више мањих парцела и њиховом обједињавању у јединствено грађевинско земљиште.

Како је рекао градоначелник Аранђеловић то ће се решавати по хитном поступку у наредних пар недеља на републичком нивоу, па је било потребно да се и одлука о обједињавању грађевинске парцеле донесе и на Градској Скупштини.

На овој седници одборници су се бавили и проблемом великог броја паса луталица на про-

купачким улицама и разматрали потребу њиховог хитног уклањања са улица јер представљају опасност по безбедност грађана, а нарочито деце.

Говорећи о том проблему градоначелник Прокупља Милан Аранђеловић је нагласио да свакодневно имају притужбе грађана и пријаве напада паса луталица на грађане и децу.

– Зато смо донели одлуку да нашем новоформираном предузећу ЈКП „Градски водовод“ додамо још једну делатност, да продужимо још једну службу – ЗОО хигијену, која ће убудуће решавати тај проблем, истакао је Аранђеловић.

Он је истакао да ће „већ“ од су-

тра радници ЈКП „Градски водовод“ предузети активности на хватању, скупљању и склањању паса луталица са прокупачких улица.

– Како би овај проблем решили трајно и на адекватан начин већ смо расписали тендер за изградњу нашег азила за псе луталице који би према плану требао да буде завршен већ на пролеће наредне године, истакао је градоначелник Аранђеловић.

Он је казао да ће до тада пси бити склоњени са градских улица, вакцинисани и чиповани, а они који имају власника бити враћени власницима, који ће убудуће морати да преузму одговорност и снесе последице и казне када свог

пса из куће или дворишта пусте на улицу.

– Све псе луталице ћемо склоњити са улица и на тај начин и смањити трошкове Града који ове године износе 10.000.000. динара за надокнаде грађанима због уједа паса луталица, рекао је Аранђеловић и додао да је најважније то што ће се заштитити грађани и нарочито деца, која ће моћи безбедно да се крећу улицама од куће до школе и назад.

У наставку седнице одборници су упознати са Информацијом о раду школа и предшколске установе у 2021. и 2022. години.

Тако је руководилац Одељења за друштвене делатности Градске управе Прокупља Звонко Крстић истакао да је током тог периода у предшколску установу „Невен“ уписано 20 одсто деце више него ранијих година, а да је први разред основне школе у Прокупљу ове године уписало 50 првака више него претходне. Такође је истакао да је ниво знања у прокупачким школама веома висок па је 50 одсто њих прошле године разред завршило одличним успехом.

Скупштина је на заседању именовала и чланове Школских одбора прокупачке Гимназије и Медицинске школе „Др Алекса Савић“.

М.М.

„Фликс а Бус“ током пробног периода у Прокупљу вози бесплатно

Прокупљани поново имају градски превоз

5. октобра 2022.

Нови градски превозник „Фликс а Бус“ који од 1. октобра вози на територији града Прокупља, на градским линијама и у приградском саобраћају, почео је са радом на задовољство грађана који су готово годину дана били без градског и приградског превоза због неажурности ранијег превозника Ниш-експреса.

Како су казали из „Фликс а Бус“ првих недеља дана, током пробног периода, грађани су се њиховим аутобусима возили бесплатно у градском саобраћају, а након тога почеће продаја аутобуских карата.

– Предузеће „Фликс а Бус“ је изнајмљило објект у склопу прокупачке Аутобуске станице где ће бити и представништво наше фирме и где ће грађани моћи да купе месечне карте и обрате нам се за све потребне информације, казали су из тог предузећа.

Како су нагласили распоред вожње ће се прецизно знати,

око полазака и релација, а месечне карте у градском превозу за запослене износиће 1.120 динара, за ђаке 840 и за пензионере 910 динара, што је три пута јефтиније него код пређашњег превозника.

Појединачне карте на приградским релацијама као и у градском превозу куповаће се као и до сада код возача и њихова цене ће зависити од километраже.

Тако ће рецимо у граду за вожњу до два километра у једном правцу или неколико станица, бити потребно 27 динара, вожња од три до пет километра, од градске Болнице до Дома здравља или Касарне коштаће 48 динара, док ће најдуже релације од шест километра стајати 66 динара, што је далеко јефтиније него код претходног превозника.

Ових дана аутобуси „Фликс а Бус“ у Прокупљу су пуни путника који су одушевљени како услугом и изгледом нових савремених и чистих аутобуса, тако и редовним поласцима и поштовањем реда вожње.

Тако сада, према реду вожње аутобуси саобраћају на сваких 15 минута на релацијама Болница – Дом здравља, Сокобањска – Болница, Селиште – Ново Насеље, као и према селима Баботинац, Горња Речица, Клисурсица, Доња Бресница, Микуловац, Доња Коњуша, Бабин Поток, Горња Стражава, Водице, Доња Трнава, Бумбурек, Житни Поток, Товрљане, радним данима и викендом.

Ред вожње аутобуса у градском и приградском саобраћају истакнут је на сваком стајалишту, а такође се може видети на сајту Града Прокупља, на коме се налази и број телефона „Фликс а Буса“ 066 9005007 на који грађани могу доbitи све додатне информације.

М.М.

Почаст Топличанима палим у рату

Обележен Дан ослобођења Прокупља у Другом светском рату

9. октобра 2022.

Поводом ослобођења Прокупља у Другом светском рату на споменик палим Топличанима у Другом светском рату венце су положили заменик градоначелника Прокупља Мирослав Антовић и градски већници Дејан Тонић и Марко Костадиновић, представници Војске Србије и Топличког управног округа, као и представници СУБНОР-а, Удружење резервних војних старешина, Окружни одбор удружења за неговање традиције ратова 1912 – 1918, Удружење потомака ратника од 1912–1918 „Гвоздени пук“ и Удружење пензионера Прокупља.

Антовић је рекао да овде пред спомеником палим Топличанима у Другом светском рату одајемо почаст херојским синовима, који су пре више од шест деценија, на данашњи дан 1941. године, следећи пример својих предака неустрашиво јуришали на непријатеља и Прокупљу удахнули слободу, када је цела Европа дрхтала под фашистичком

чизмом. Наша је обавеза да чувамо сећање на све оне који су у крвавим сукобима у Топлици и Прокупљу од 1941. до 1944. године бранили своју земљу.

Он подвлачи да су се ти словободари храбро борили против

нам их одузму, да нестану, јер су то светли симболи српског народа, који су наше обележје кроз све векове нашег постојања.

– Зато са поносом можемо да кажемо, да нема места ни дана у години да неки део Топлице нема

славног Гвозденог пука. Манифестација је организована под покровитељством председника Републике Србије Александра Вучића, а Прокупље је било домаћин делегацијама из целе земље, који су дошли да се заједно са председником Народне скупштине РС др Владимиром Орлићем поклоне сенима гвоздених јунака, казао је он.

Антовић је поручио да због њих и свих знаних и незнаних јунака ми градимо будућност, која треба да буде достојна наших предака и њихов жртве. Да смо на добром путу, сведоче наше мирнодопске победе, које житељима Прокупља обезбеђују бољи живот, нашој деци боље услове за школовање и напредак.

У програму су учествовали ученице Основне музичке школе „Корнелије Станковић“ Дуња Марковић и Александар Вукићевић, предвођени професором Љубомиром Вукићевићем.

М.М.

вишеструко надмоћнијег непријатеља и да нису дозволили да наша слобода и част потамне, да

сећање на победу и битку за слободу. Пре само два дана обележили смо 110 година од мобилизације

У част ослободиоцима нашег града

Обележен Дан ослобођења Прокупља у Првом светском рату

2. октобра 2022.

Прокупље је 12. октобра 1918. године, пре 104 године, ослобођено у Првом светском рату. Тим поводом је Град Прокупље организовао свечаност у част погинулих и убијених јунацима који су надчовечанском храброшћу бранили своју земљу.

Полагањем венаца на Споменик јунацима Гвозденог пука, почаст ослободиоцима нашег града одали су представници Војске Србије, Града Прокупља, Топличког округа, бораčkih удружења и удружења грађана.

– На данашњи дан, 12. октобра 1918. године, Прокупље је ослобођено у Првом светском рату. Топличани, Срби, одувек су ценили слободу. Често су кроз историју морали да крваре и гину, како би им се деца у слободи рађала. Зато је свако рађање сунца и слободе дочекивано са неизмерном радошћу, рекао је заменик градоначелника Прокупља Мирослав Антовић.

Подсећајући на давну 1918. годину, када је напађена четворогодишњим ратом Топлица и Србија извојевала слободу, каже да су војници српске војске толико журили да ослободе своју земљу, да су савезничке трупе, које су биле логистика, оставили чак двеста километара иза себе. Они су јуришали ка својим домовима, жељни свог кућног прага и своје родне груде.

– И као и много пре и касније током историје, српски војник није био ношен мржњом него љубављу према отаџбини и зато се и тада у његовој руци вирио победнички барјак. У Великом рату чију завршницу славе савезници, велике силе, поносећи се ратним победама, морамо истаћи да је у том рату српска војска, у односу на број становника, имала највеће жртве међу савезницима. Овде су се родили јунаци Гвозденог пука који је проглашен за најславнију, најодликованију и најхрабрију јединицу, од које су противници страховали, а ми се и

данас њоме поносимо. И зато, сва почаст храбрости и патриотизму и вечна хвала и слава јунацима Гвозденог пука и ослободиоцима Прокупља, рекао је Антовић.

У програму обележавања Дана ослобођења Прокупља у Првом светском рату, учествовао је

хор Музичке школе „Корнелије Станковић“ у Прокупљу, под руководством Сање Стојковић Антовић и рецитатор Љиљана Стаменковић, ученица ОШ „Ратко Павловић Ћићко“.

Љ.М.

У циљу наставка традиционално добрих односа

Потписан Споразум о братимљењу Прокупља и Богатића

10. октобра 2022.

У Прокупљу је потписан Споразум о побратимљењу између Града Прокупља и Општине Богатић, у циљу наставка традиционално добрих и пријатељских односа и међусобне сарадње.

Овом свечаном чину присуствовао је народни посланик др Дарко Лакетић, представници Града Прокупља, градоначелник Милан Аранђеловић, председник Скупштине Дејан Лазић, председник Општине Богатић, Милан Дамњановић, начелник Топличког округа Златан Миљковић, начелник Мачванског округа Владан Красавац.

– Данашњи дан је симболично обележен потписивањем Споразума о братимљењу народа из Топлице и Мачванског краја, између којих постоје дубоке емоције и традиционално пријатељство. На дан када обележавамо 110 година од почетка мобилизације Гвозденог пука, желимо да још више унапредимо међусобне односе у свим областима друштвеног живота, да деца из Мачве упознају нашу историју и да деца из Топлице упознају историју Мачванског краја. Србија је после Балканских ратова ојачала, проширила своје територије, као и у Првом светском рату, уз огромне губитке, наша мала Србија је дошла до слободе. Никада више не смемо дозволити да наша земља поднесе толике жртве и да српски народ страда, рекао је народни посланик др Дарко Лакетић.

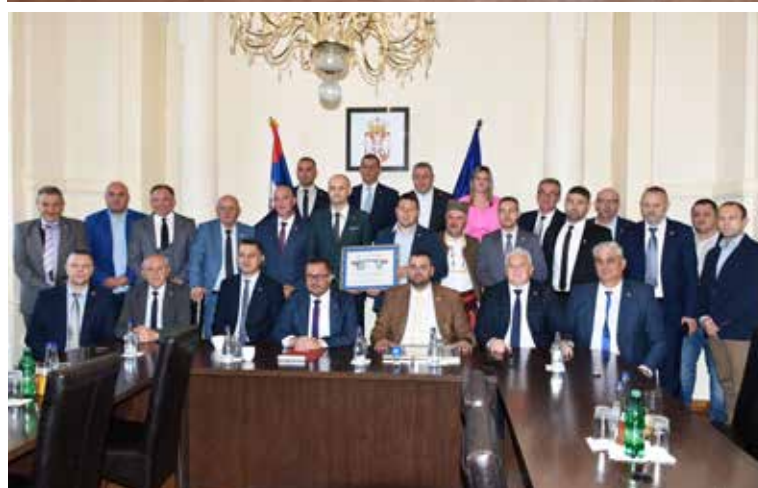
Споразум о братимљењу потписали су градоначелник Прокупља Милан Аранђеловић и председник општине Богатић Милан Дамњановић.

– Данас је велики дан за наш град и његове грађане, дан када обележавамо 110 година од мобилизације Гвозденог пука у Прокупљу. Одлучили смо баш на данашњи дан потписати Споразум о сарадњи са општином Богатић, јер нас са Мачванским крајем везује заједничка прошлост и традиционално пријатељство. Мачва је у Првом светском рату била прва на удару, а наш Гвоздени пук се херојским борбама на Дрини показао као најпожртвованија војска која је извојевала слободу Мачванског краја, казao је Аранђеловић и истакао да ће осим заједничке прошлости, Топличане и Мачване везивати и братска будућност.

Председник општине Богатић Милан Дамњановић се у име својих суграђана захвалио руководству Града Прокупља на срданом дочеку и гостопримству и изразио задовољство што је овим споразумом и формално потврђено традиционално пријатељство.

– Повеља о братимљењу заснована је на темељима историје, традиције и пријатељства нашег народа. Желимо да се наше братство настави, да га преносимо будућим генерацијама и да чувамо нашу историју и традицију, рекао је Дамњановић.

Да је наставак сардање између Града Прокупља и општине Бо-

гатић уједно и сарадња између два округа, Топличког и Мачванског, потврдио је и начелник Топличког округа, Златан Миљковић.

– Наша два округа повезују заједнички преци, јунаци Гвозденог пука који су се борили на подручју Мачванског округа и војевали слободу. Желим да истакнем да су и

Топлички и Мачвански округ два стратешки данас можда најважнија округа у Републици Србији из разлога што „чувају леђа“ својој браћи. Ми нашој браћи на Косову и Метохији, а они на подручју Републике Српске, рекао је начелник Топличког округа Златан Миљковић.

Љ.М.

У редовној акцији Министарства унутрашњих послова

Полиција са грађанима и у служби грађана

18. октобра 2022.

У циљу унапређења и подизања комуникације са грађанима на још виши ниво Мобилни информативни центар Полицијске управе у Прокупљу организовао је својеврстан сусрет и дружење са грађанима.

Како су истакли у прокупачкој полицији у оквиру оваквих дружења са грађанима идентификују се различити проблеми како у комуникацији тако и безбедносни групни или појединачни. Тако се полиција активно укључује и помаже у њиховом заједничком решавању све у циљу повећања доступности, приближавања поли-

ције грађанима и указивања на то да се грађани полицији могу обратити у свако време када имају било какав безбедносни проблем.

Такође је назначено да доступност полицијских органа траје 24 сата дневно, као и да службе полиције пружају услуге грађанима и када је у питању добијање личних докумената и путних исправа, па су сви заинтересовани могли да добију и прецизна упутства како најлакше и најбрже доћи до потребне документације и исправа.

У једном пријатељском разговору Прокупчани су имали прилике и да се упознају и са опремом полицајаца, као и са начином њеног коришћења у неким ситуацијама, а

све у циљу стварања амбијента и слања поруке да је полиција увек у

служби грађана и њихове безбедности и сигурности.

М.М.

Свечана академија у част обележавања важног историјског јубилеја

Сећање на јунаштво „Гвозденог пука“

7. октобра 2022.

Поводом обележавања 110 година од мобилизације Гвозденог пука, у прокупачком Дому културе одржана је свечана академија, на којој су поред бројних гостију, присуствовали и представници Топличког управног округа, Града Прокупља, Цркве, Војске и полиције, бораčkih удружења, установа културе и школа. Поздравним говором гостима се најпре обратио градоначелник Прокупља Милан Аранђеловић.

– Са изузетним поштовањем, поклањамо се јунаштву војника Другог пешадијског пука „Књаз Михаило“, познатијег као „Гвозденог пук“, који су јуначки ратовали шест година и остали верни слободи и својој отаџбини. Ово дело наших ратника био је блесак храбрости и пожртвовања. Они су своје животе уградили у темеље тако жељење и очекиване слободе у свим крајевима Србије. Тог 7. октобра 1912. године започели су ослобађање Србије од вековног ропста, кренули су да ослободе оно о чему су певали њихови преци и вечне стихове о Косову и метохији, у срцу носили. Обележавајући 110 година од мобилизације Гвозденог пука цела Србија показује да не заборавља и да поштује своју славну прошлост, рекао је градоначелник Прокупља Милан Аранђеловић.

Он је додао да памтећи њихову несебичну жртву ми потврђујемо верност вечитој слободарској идеји српског народа.

– У рату с Турцима 1912. године „Гвоздени пук“ чинили су Топличани, Јабланичани, Пусторечани и Заплањци. Војевање ових јунака наставило се све до 1918. године. Застава Гвозденог пука је најодликованија, а пред барјаком гвоздених јунака поклонили су се и одликовали је савезници Србије у Великом рату. Официри, подофицири и војници овог пука, добили су највећи број ордена у српској војсци. На грудима неких од њих сијале су и по две Карађорђевог звезде, као и француски Орден Легије части. У војевању од 1912. до 1918. године погинуло је 2.974 војника и подофицира и 84 официра „Гвозденог пука“. Други пешадијски пук и његови војници заузимају посебно место у срцима и памћењу не само Топлице, већ и целе Србије. То су јунаци који су имали надљудску, готово митску потребу да ослободе и одбране своју земљу, истакао је Аранђеловић.

Како је навео, подвизи „гвоздених јунака“, треба да нас уче како да чувамо нашу државу, а пут, којим данас корачамо, предвођени мудром и далекосежном политиком председника Србије Александра Вучића је пут мира и напретка на привредном, културном и образовном пољу.

Пореклом Топличанин, историчар и декан Педагошког факултета у Новом Саду, професор Саша Марковић казивао је беседу под називом „Поносна гвоздена Топлица и потомци који је заслужују“.

– Догађаји у прошлости постају велики са оним што доносе бу-

дућности и оним како се у њима представимо. Сто десет година касније је изнова разлог да се подсетимо на оне због којих нам није потребна притворност када говоримо о вредностима код Срба. И ма колико лепо звучало, није то било херојско доба о коме су писали антички писци у усьићењу сопственог уздицања. Било је то тешко време, које је одговорне људе и домаћине чинило узорима, генерацијама које су долазиле. Као и сви други и они су се радовали животу, били испуњени трепетом и благородном средином, рекао је беседу историчар Марковић.

Како је додао, иако навикли на тежачки рад, нису се жалили. Умели су да се носе са теретом одговорности, коју је донела слободарска тежња за државом, још почетком 19. века, истовремено оптерећена притиском необузданог интереса великих сила на њеним границама.

– Прихватили су неизбежно. Мало им је било потребно за радост, али су умели и да жале. Породицу су чували и горштачки васпитавали. Наизглед без пажње и сажаљења, а заправо са одбором и љубављу. Јер љубав је за њих научити своје да се суоче са искушењем, да избегну непотребну жртву, али и да истрају у поштењу и то до жртве, уколико је то потребно. За то им није била потребна званична водиља. Прихватили су је са резервом и захтевали су објашњење. Такве људе је било најтеже придобити. Они не желе да се истичу, нису занесењаци необузданог духа. Они су научили да савладају, како пожуду тако и опсену. Умели су да критикују, али када су прихватили, то нису чинили из страха већ из солидарности пред опасношћу. Такви људи, покренули су се у рат и пустош. Није било лако ни пожељно, али се није избегавало. Страдало се, али то није био њихов избор већ њихова одбрана. Жртва је постала обавеза – проклета, али неизбежна. Ретки су били они којима трогодишњи рат није узео неког драгог члана породице. Има чак и потпуно угашених породица, али оне су истрајавале трпљењем и обуздавајући лажи, које су им наметане. Неки су се предали малодушности. Жив човек је плашљив говорило се, али његов страх није био изговор да друге изневери. Суочен са сопственим слабостима, српски народ је одолевао страном војној сили. Његов војник није био убица већ бранитељ. Он се мучио, тражио опроштај за исплаћени метак, али није престајао да пуца. Заробљени непријатељ постао је сирот, убог и незаштитен несрећник, истакао је у беседи историчар Марковић.

Српски домаћин је имао слободарске тежње, али не и необуздане емоције. Нацији је био посвећен, али је породицу чувао изнад свега. Одговоран у свом патриотизму, он се подједнако суздржавао од исхитрености, ма са које стране долазила.

– Подсећање на значајне догађаје у прошлости какав је овај данас, а који су имали снажан утицај на живот после њих никада није претерано и управно је неопходно ради превазилажења

свих искушења, која се јављају у савременом, а која су и раније постојала као историјско искуство. Са друге стране, злоупотреба

у прошлости захтева одговорног појединца, али и народ у целини, подвукао је историчар Саша Марковић.

са таквим сликама из рата јесте јединствена вредност, заправо једина вредност, која остаје за будуће генерације.

Ово је био повод да се бројним поштоваоцима овог важног историјског датума, али и сарадницима организатора ове важне мани-

значајних догађаја из прошлости зарад одређених интереса, која се интерпретира као вредност преко потребна народу, срушиће се као баласт при првом свом помињању, а уколико се понавља постаје фетиш који захтева подређене, а прогања самосвојне и креативне Србе. Избећи ову злоупотребу, уколико имамо предрасуде о сопственој величини, или уколико имамо предрасуде о сопственој слабости, врло је тешко. Српски народ се врло често показао као погодно тло за различите идеологије, које су фиксирале прошлост према сопственој потреби. Потреба да се посветимо откривању вредности

Како је беседио, рат није херојско доба, то је пустош са којом се човек суочава откада постоји.

– Рат је знао да буде сурови господар и кроји идентитет људи. Стодесет година касније, ми се окрећемо према прошлости, у намери да је избегнемо у будућности. Нити једна различитост није толико недостижна да би рат постао њена солација решења. Обичан човек, српски сељак у „Гвозденом пуку“, знао је да процени шта доноси рат. Он није био његов идолопоклоник, већ његов недраговољни спроводник. Људи су пуцали, али су се надали да ће то престати. Разарали су, али су и тада желели да обнављају. Сусрет

Нека наша порука данас буде да и у безнађу рата, нада у његов нестанак постоји. Она се не предаје већ намеће, јер човек не жели да постане звер. Наши млади нараштаји требају узоре, али увек нека имају на уму да ће и они једном бити ти у које се гледа и од којих се учи. Част сваком који је пред нараштајима могао да каже причају вам шта су вредности, а о њима ћу вам сведочити сопственим примером. Гвоздени пук је неговао култ части, а не култ мртвих, али је за част пожртвовање огромно, закључио је у својој беседи „Поносна гвоздена Топлица и потомци који је заслужују“, историчар Саша Марковић.

фестације, уруче захвалнице. Бројним појединцима и представницима предузећа, установа, школа, захвалнице је уручио градоначелник Прокупља Милан Аранђеловић.

За културно уметнички програм био је задужен Уметнички ансамбл Министарства одбране „Станислав Бинички“, али и солисти Воја Спасић и Даница Крстић, који су наступили у пратњи овог ансамбла. Монолог Степе Степановића говорио је глумац Лепомир Ивковић.

Л.С.

У Прокупљу одржана свечана Централна државна церемонија Гвозденом пуку у част

Мир и слобода су били њихови идеали

7. октобра 2022.

У Прокупљу је одржана Централна државна церемонија обележавања 110 годишњице од мобилизације Другог пешадијског пука „Књаз Михаило“ познатијег као Гвоздени пук којој је у име председника Србије Александра Вучића, који је и покровитељ ове церемоније, и највиших државних органа Србије присуствовао председник Народне Скупштине др Владимир Орлић.

Свечаности која је почела опелом за погинуле јунаке, које је одржало свештенство прокупачке цркве „Свети Прокопије“ присуствовали су и народни посланици, државни секретари и помоћници министара, представници Министарства одбране и Војске Србије, заменик команданта Копнене војске Србије, начелници Топличког, Јабланичког, Мачванског и Расинског округа, градоначелници и председници општина и председници Скупштине више градова у Србији, представници Српске православне цркве, представници борацких удружења и удружења за неговање традиција ослободилачких ратова Србије, потомци ратника Гвозденог пука, многобројни грађани Прокупља и ђаци свих прокупачких школа за које је ово био јединствени историјски час.

Венце на споменик Гвозденом пуку уз највише државне почести најпре је у име председника Републике Србије Александра Вучића, Народне скупштине и своје лично име положио председник Народне скупштине др Владимир Орлић, а затим и у име Владиног Одбора за неговање традиције ослободилачких ратова Србије државни секретар министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Зоран Антић, затим, делегација Министарства одбране и Војске Србије, затим у име Министарства културе и информисања помоћник министра Славица Трифуновић, начелник Топличког управног округа Златан Миљковић, начелник Мачванског управног округа, градоначелници и председници више општина и градова из Србије, градоначелник Прокупља Милан Аранђеловић, делегације борацких организација и удружења за неговање традиција и потомака српских ратника.

– Преносим вам поздраве председника Републике Србије Александра Вучића и честитам вам 110 годишњицу од формирања нашег славног „Гвозденог пука“, рекао је

обраћајући се присутнима председник Народне скупштине Републике Србије др Владимир Орлић.

– Мир и слобода су два идеала која су српске јунаке пре равно 110 година повела у одбрану отаџбине, њихове и наше једине Србије оне која данас са поносом и дивљењем одаје почаст, рекао је Орлић подсећајући на топлличке јунаке који су се борили у саставу Другог пешадијског пука „Књаз Михаило“, познатијег као Гвоздени пук.

– Ти тек стасали младићи су великом и својом крвљу исковали наше право на живот у слободи у сопственој кући у држави коју данас имамо, истакао је Орлић.

Он је казао да готово да није било куће из које тих ратних година у Гвоздени пук није отишла бар једна мушка глава, добровољно и уздигнута чела, да

управо ту земљу бранили својим животима, нагласио је Орлић.

– Стајати на овом месту пред спомеником за 1.300 погинулих ратника и више од 6.000 рањених јесте част и јесте обавеза, сваком од нас јер су нам својом жртвом оставили завет који је вечан, и оставили дело за које никад нећемо моћи до краја да им се одужимо, подвукао је Орлић.

Он је нагласио да је тај мир и та златна слобода највредније што имамо и морамо чувати по-

ручивши да то треба да зна свако „ко би и помислио да нам тај мир узурпира, да се и руком дрзне да крене на ту слободу што је овакав начин освојена“.

– Зато овај споменик и имамо овде да нас сети али и све друге, можда пре свега те друге, на слободарско срце једног малог народа са Балкана, на топлличке сељаке

су кретали загрљени и уз песму иако су знали да за многе од њих повратак нема.

– Пошли су да победе или да се не врате, треће опције за њих није било, због тога нема и не сме да буде човека који овом српском земљом хода да није поносан на своје дедове и прадедове који су

који су постали симбол јунаштва и који су се ван граница људског живота борили недајући на себе и на своје. И на њих је мислио Егон Ервин Киш када је рекао „Сјајни су ови Срби, они умеју да бране своју земљу и тек у Србији 1914. године схватио сам да је љубав према слободи малих народа ја-

ча сила од агресије моћних и великих и тек овде схватио сам да неупитна воља побеђује све, а да се слабост пуке силе огледа у томе што само у силу верује“. Тај запис најбоље говори о борбеном моралу српских војника и сведочи да се о нашој храбрости тада надалеко причало, казао је Орлић.

Он је додао да је захваљујући топлличким јунацима цео свет тада схватио и разумео колико ценимо и колико желимо слободу. „Куманово, Прилеп, Битољ, Цер, Брегалница, у тим биткама су наши јунаци стекли војничку славу овећану са 133 Карађорђевог звезде са мачевима, 10 Легија части, шест Крстова Светог Ђорђа, златним медаљама за храброст и другим бројним и најсветлијим одлицима и готово да нема бораца Гвозденог пука да није добио неко одликовање државног или војног ранга, истакао је Орлић додавши да је њихова застава постала симбол челичног отпора и највеће људске и војничке части.

– „Бежите кад јуриша луди Гвоздени пук“, тако су га звали непријатељи у паничном повлачењу и дивили су им се јер те војнике ништа није могло да одврати од борбе, јер није било ни силе ни опасности која би могла да их поколеба. И остало је записано да су јуришали нестварно, прелазили на десетине километара дневно, као у хипнози занесени, опијени. „Железни пук“ како су га још звали био је незаушављив, у држању несаломљив и горд, у односу према дужности стамен и неприкосновен, срцем и душом сваком делом свога бића стрављен у службу својој држави и свом народу, баш онакав какву имамо обавезу да и ми будимо, рекао је Орлић подсећајући на див јунаке који су у Топлици поникли.

Говорећи даље о жртвама и жртвовању он је подсетио да је „Гвоздени пук“ у шест година ратовања изгубио више од половине свога састава и оставио нам у аманет да као и они и ми данас дајемо све од себе, да и за њих живимо, да се кроз рад боримо и свакога дана носимо са свим овоземаљским притисцима који су неретко одраз туђег лицемерја и туђег кукавичлука, да се боримо са мукама и проблемима за које ми нисмо криви али и да, ни за тренутак не одустанемо.

– То је та битка коју ми данас бијемо док упркос свима своје чувамо и постојано стварамо, напорно и вредно радимо и јачамо своју Србију и са тог пута не

оступамо ни педаљ, као што ни педаљ са своје земље на одступамо и не дозвољавамо да нам нико угрози мир, а знамо колико је то тешко у времену у којем живимо, рекао је Орлић.

Он је истакао да од Србије ничег вреднијег нема и да сваки наш напор она заслужује, јер њена слобода и њен мир немају цену.

– Бранимо и бранићемо Србију на најбољи начин – радећи, и тачно је да сваки нови километар

је у нашој моћи да и овај град и овај део Србије и цела наша земља наставе да иду напред. Генерације су чекале на боље дане за Србију, а сада то коначно постаје реалност. Доказали смо да то можемо, а да

бисмо то и постигли морамо да радимо и више и боље од других јер смо народ кога историја није штедела и да се ослањамо пре свега на себе, казао је Орлић.

Он је подсетио да је споменик јунацима Гвозденог пука подигнут

пута и свака нова фабрика и свако ново радно место и свака школа и свака болница и сваки клинички центар за који се данас изборимо јесу по једна нова победа Србије, нагласио је Орлић и додао да је само Прокупље доказ и пример земље за какву се боримо.

– Србија после много година и деценија чекања и таворења, неуспеха коначно побеђује. И погледајте само и овде и данас захваљујући одговорној политици коју водимо, политици председника Александра Вучића улаже се у вртиће, у школе, у паркове, у игралишта, у све установе културе, у комплетну индустријску зону, у здравствене центре у инфраструктуру коју смо деценијама чекали. И нови магистрални и нови аутопут из правца Ниша додатно ће оживети Прокупље и радимо баш све што

2018. године а прошле године и Спомен соба и да се тиме не дозвољава да они падну у заборав, већ им се одаје заслужена почаст.

– Наша држава делима доказује да ће се увек борити за мир и да узмемо тај мир да чувамо и за себе и за друге и поручијемо да никада нећемо дозволити да нам угрози било ко оно до чега нам је стало нити сме ико да се усуди да наш народ угрози, рекао је Орлић и поручио да ће Србија наставити да сарађује са свима, јер умемо да пружимо руку али чувајући само своје државне и националне интересе територијални интегритет и суверенитет своје земље коју волимо, закључио је председник Народне скупштине др Владимир Орлић.

Присутне је поздравио и градоначелник Прокупља Милан

Аранђеловић. Он је поздрављајући уважене госте подсетио на славну историју Гвозденог пука рекавши да нам се данас, враћајући се читав један век уназад, указује сва узвишеност страдања српског народа за своју државност.

– Споменик јунацима Гвозденог пука чува причу о смрти и ранама

а један од њих носи и име свога деде Ђорђа Милачића, који је двоструки носилац „Карађорђеве звезде“ закључио је градоначелник Прокупља Милан Аранђеловић.

Након свечаности у кругу Спомен комплекса посвећаног Гвозденом пуку председник Народне скупштине Србије др Владимир

за вечни живот Србије. Њихов подвиг је историско сведочанство вечности наше отаџбине, њихове битке и страдање су чврст историјски ослонац на којима данас почива наша држава, наш напредак и кораци у боље сутра, казао је градоначелник Прокупља.

– Ми потомци славних предака, који су рало и мотику заменили за пушку и кренули да стварају Србију, знамо да чувамо постојеће и да градимо нове вредности. На челу са председником Александром Вучићем, данас тежимо једном циљу, животу у слободној, стабилној, економски и културно развијеној Топлици и Србији. Зато је наш успех сваки новоизграђени вртић, школа, нови километар асфалтираног пута, новоотворена

Орлић посетио је и Спомен собу Гвоздени пук где се уписао у књигу утисака.

Данашњу величанствену Манифестацију учинили су још свечанијом својим уметничким наступима чланови Црквеног хора „Свети Прокопије“ оперски певач Војислав Спасић, са народним песмама које су певали српски војници враћајући се или полазећи у борбу.

Наступили су и глумица Јасмина Стојиљковић која је говорила монолог Милунке Савић хероине Првог Светског рата, борца Гвозденог пука и Срђан Живковић говорећи стихове „Зову те у рат“ посвећено српском сељаку кога зову у рат да брани своју земљу.

фабрика и већи број првака уписаних у наше школе. Савладана лекција нашег ђака и сваки његов успех је победа данашње Топлице и Прокупља. Нови животи су вечна победа гвоздених јунака, њихови потомци су данас са нама,

Посебно свечану ноту манифестацији дало је присуство пилота Војне академије као и војника и војног оркестра Српске Гарде из Београда.

М.М.

Одржан квиз знања у познавању историје „Јунаци Гвозденог пука“

Град Прокупље наградио најбоље

3. октобра 2022.

Квизом ученика основних и средњих школа Топликог округа, у познавању историје, у Прокупљу су почеле свечаности, којима се од 2. до 7. октобра, обележило 110 година од мобилизације Гвозденог пука. Учеснике квиза и њихову подршку у публици, пре самог такмичења, поздравио је начелник Школске управе у Нишу Предраг Нешовић.

– Свима вама, као најмлађим потомцима јунака чувеног „Гвозденог пука“, желим добре резултате у квизу. Ви се овде својим знањем борите против вашег великог непријатеља, а то је у овом случају – незнање. Верујем да сте се добро спремили и да ћете се максимално потрудити да својим школама донесете победу, баш као што су јунаци „Гвозденог пука“, нама донели слободу, у којој сви заједно данас уживамо. Овим квизом и свим оним што сте научили о самом Гвозденом пуку, Балкансим ратовима и Првом светском рату, подсетићемо се на важне и значајне историјске датуме и јунаке, које никада не треба да заборавимо. Сви заједно, овим квизом, треба да наставите да негујете културу сећања, на све оно што је важно и значајно за нашу земљу, а историја то свакако јесте, истакао је начелник Школске управе у Нишу Предраг Нешовић, поздрављајући учеснике квиза и публику у Дому културе.

Поред другара и наставника, који су били подршка такмичарским екипама, овом догађају је присуствовала и Градски већник за културу Града Прокупља Милица Ерић. Она је истакла да је добро да се овај квиз организује овим поводом, јер деца у школама највише треба да уче и знају о томе ко су били чувени јунаци још чувенијег „Гвозденог пука“.

Већник за просвету Града Прокупља Небојша Раденковић је истакао да се за такмичење пријавило 16 екипа, да су основци добили 60, а средњошколци 70 питања, која је требало да науче за само такмичење.

– Задовољни смо одзивом школа, јер то значи да децу интересује историја и да кроз такмичење желе да покажу да су најбољи. Свака екипа ће одговорити на шест питања, а најбољи ће бити проглашени у конкуренцији и основних и средњих школа. Као награду добиће књиге, али и друге пригодне поклоне, које је за њих

спремила локална самоуправа, рекао је већник за просвету Раденковић.

Он је нагласио да жири чине прокупачки историчари, запослени у Народном музеју Топлице и Историјском архиву Топлице, Маја Димић, Ана Каличанин и Драган Лекић.

Првонаграђеним школама, односно њиховим такмичарима припале су по три књиге, мајице са натписом „Гвоздени пук“, качкети и ранац. Другонаграђеним такмичарима припале су по две књиге, мајица, торбица, наруквица и оловка, док је за трећепласиране

такмичаре, Град Прокупље припремио по две књиге, оловку и мајицу.

У конкуренцији основних школа прво место освојила је школа „Топлички хероји“ из Житорађе, друго Основна школа „9. октобар“ из Прокупља, а треће Основна школа „Вук Караџић“ из Житног Потока. У конкуренцији средњих школа прво место припало је Средњој школи у Блацу, друго прокупачкој Гимназији, а треће Средњој школи у Житорађи.

Именом и презименом ученика, односно чланова екипа, који су представљали своје школе и били најбољи, то изгледа овако. Победничку екипу основне школе у Житорађи, чинили су Лазар Андрејић, Петар Милошевић и Василије Стојковић, на челу са проф. Игором Златковићем. Другопласирану екипу школе „9. октобар“ представљали су Младен Пантелић, Филип Јовић и Јован Миљковић. Њихов ментор била је проф. Драгана Димитров. Трећепласирани такмичари школе из Житног Потока били су Милош Јовановић, Јован Зекировић и Бојан Авдић, са проф. Ненадом Живановићем.

Награђени учесници квиза „Гвоздени пук“, међу средњошколцима су Вељко Коцић, Виктор Цветковић и Марина Милосављевић, као првопласирани из средње школе у Блацу. Њихов ментор је била проф. Јасмина Спасић. Друго место у овој категорији заузели су представници прокупачке Гимназије и то Теодора Динић, Данило Арсић и Лазар Петровић, са проф. Драганом Алексић.

Екипу средње школе у Житорађи, која је освојила треће место чинили су Маријана Петровић, Биљана Савић и Филип Стојановић, на челу са проф. Биљаном Савић.

Л.С.

У циљу подстицања образовања

Град Прокупље награђује најбоље студенте

19. октобра 2022.

Град Прокупље расписао је конкурс за доделу једнократних новчаних награда најбољим студентима, у циљу подстицања образовања и усавршавања надарених ученика и студената.

За овај вид подршке локалне самоуправе, до 17. новембра могу да конкуришу студенти који имају пребивалиште на територији града Прокупља и који се финансирају из буџета Републике Србије.

Такође, један од услова за остваривање новчане награде је да просечна оцена у току протеклог школовања износи 9.00 и више, као и да је студент по први пут уписан у наредну годину студија, 2022/2023. годину и да није студент прве године.

Да би остварили право на једнократну новчану награду Града Прокупља, студенти који испуњавају наведене услове треба да приложе уверење о просечној оцини од почетка студија, уверење о уписаној години

или уписаном апсолвентском стажу на терет буџета Републике Србије, очитану личну карту, као и захтев са контакт подацима студента, број динарског рачуна на који ће се извршити уплата награде, име власника рачуна и банке.

На Конкурсу могу да учествују и студенти који студирају и у иностранству, само уколико се њихово школовање финансира из буџета Републике Србије. Свој статус студенти доказују документом издатим од стране факултета.

Сва документа предају се у писарници Градске управе града Прокупља, под назнаком „За Комисију за доделу новчаних средстава за подстицање образовања и усавршавања надарених ученика и студената у Прокупљу“.

Имена студената који су остварили право на новчану награду биће истакнута на огласној табли Градске управе Прокупље, на сајту Града Прокупља и објављена у електронским медијима.

Љ.М.

У оквиру Дечије недеље

Градоначелник Прокупља угостио предшколце

5. октобра 2022.

Поводом Дечије недеље која се обележава од 3. до 9. октобра, градоначелник Прокупља Милан Аранђеловић приредио је традиционални пријем за малишане Предшколске установе „Невен“.

Градоначелник је са својим сарадницима, замеником Мирославом Антовићем, шефом кабинета Мајом Башић и већником за просвету Небојшом Раденковићем, дочекао малишане у Свечаној сали Градске управе.

Честитајући им Дечију недељу, рекао је да Град Прокупље посебну пажњу поклања најмлађим суграђанима и улаже напор да сва деца у нашем граду, као и на сеоском подручју, имају што боље услове за одрастање, развој, васпитање, школовање.

– Драго ми је што су деца заинтересована да дођу и упознају се са људима који воде град, да питају шта их занима. Овај састанак је традиција када се дружимо, када малишани имају прилику да поставе питања, да покажу шта су научили и да се уз послужење дру-

жимо и забавимо, казао је Аранђеловић.

Прокупачки предшколци су градоначелнику поклонили своје радове које су припремили за ову прилику.

Директорка Предшколске установе „Невен“ Весна Јовановић је казала да се поводом Дечије недеље у њиховој установи спроводе разне активности.

– Дечија недеља почела је осликавањем платоа у центру града, где су деца својим цртежима слала поруке љубави, мира, радости, намењене свој деци света. Други

дан, посвећен доброти, посетили смо Црвени Крст Прокупље и однели прикупљену одећу, обућу и играчке за децу из угрожених породица. Данас смо у Градској кући, а сутра организујемо позоришну представу са гостима из Ниша. У петак је шарени крос и обилазак Спомен парка Јунацима Гвозденог пука, где ћемо присуствовати обележавању државне церемоније, 110 година од мобилизације Гвозденог пука, изјавила је Јовановић.

Љ.М.

Дан Отворених врата

Предшколци посетили прокупачку Касарну

10. октобра 2022.

Поводом обележавања 110 година мобилизације Гвозденог пука и дана Треће бригаде Копнене војске, деца Предшколске установе „Невен“ посетила су прокупачку касарну „Ратко Павловић Ђићко“.

Око стотину малишана предшколског узраста имало је прили-

ку да се тога дана, 7. октобра, друже са војницима, да разговарају и виде наоружање и опрему којом располаже војска.

– На Дан отворених врата у Касарни, позвао нас је командант Бућковић да будемо њихови гости, што је малишане веома обрадовало. Повели смо децу из објекта „Бајка“ и предшколског одељења ОШ „9. октобар“, а дру-

га група деце је отишла у Спомен парк да присуствује обележавању 110 година од мобилизације Гвозденог пука. Наши малишани веома радо прате све догађаје у граду и учествују у њима, тако да је ово био за њих један веома важан дан, каже директорка ПУ „Невен“ Весна Јовановић.

У Касарни су деца разгледала војну опрему, разговарала са вој-

ницима, а најинтересантија су им била војна возила и наоружање. Имала су и бројна питања, на која су им војници стрпљиво одговарали.

Друга група предшколаца, деца из објекта „Бамби“ и одељења ОШ „Ратко Павловић Ђићко“, присуствовало је великој државној манифестацији организованој у част јунацима Гвозденог пука у Прокупљу.

Љ.М.

Прокупачки хармоникаш бриљирао на такмичењу у Италији

Још једна награда за Николу

4. октобра 2022.

Већ на самом почетку ове школске године, ученици Музичке школе „Корнелије Станковић“, могу да се похвале одличним резултатима и великим успесима на светским такмичењима.

На таквом једном такмичењу у Италији, ученик шестог разреда Никола Кричак је освојио друго место, оставивши иза себе такми-

чаре из Италије, Аустрије, Литваније и Пољске.

– На такмичењу „47. Светски трофеј хармонике“, који је одржан од 28. септембра до 2. октобра, у италијанском граду Кастелфидарду, нашег ученика је од победничке титуле делило 0.2 поена. Поносимо се њиме и његовим наступом и друго место је бриљантан успех, за нас у школи и све оне који Николу подржавају.

Он је победник овог такмичења, рекли су у Музичкој школи „Корнелије Станковић“, не кријући задовољство због лепог почетка нове школске године и више него одличног резултата њиховог ученика.

Никола Кричак похађа музичку школу у класи професора Душана Марковића, а ово је само још једна у низу награда, коју су заједничким радом освојили.

Да је ова музичка школа извор талената, свакако потврђују успеси и награде њихових ученика из претходне школске године, које су у Прокупље донели са бројних такмичења у нашој земљи и иностранству. Ови талентовани ученици су освојили 66 награда, 38 првих, 22 друге и шест трећих награда.

Л.С.

Гусларско вече окупило бројне љубитеље гусала и поштоваоце српске историје

Гусле чувари традиције

5. октобра 2022.

Народни музеј Топлице био је домаћин најпознатијим гусларима из Србије и Црне Горе, Марку Шћепановићу из Београда, Синиши Петрићу из Берана и Милошу Гашевићу из Прокупља.

Повод је био 110 година од мобилизације „Гвозденог пука“, а познати гуслари су у овој установи културе, окупили бројне поштоваоце српске историје и традиције, међу којима је била и већник за културу Града Прокупља Милица Ерић.

– Долазим из Берана, први пут сам у Прокупљу и велика ми је част што ћу наступити поводом значајног историјског датума, 110 година од мобилизације „Гвозденог пука“. Уз гусле ћу певати „Битку на Куманову“ и захваљујем се организатору што ме је позвао да дођем у ваш град и будем део обележавања важног историјског датума, рекао је осамнаестогодишњи гуслар из Црне Горе, Синиша Петрић.

Самоуки гуслар, Прокупчанин Милош Гашевић, радо је виђен гост својих суграђана на оваквим вечерима, али истовремено и домаћин осталим гусларима. Није крио задовољство што ће наступити пред публиком у свом граду.

– Окупили смо се овде, да управо уз гусле, којима су се ве-

ковима уназад и надамо се да ће се вековима унапред, славити наша славна прошлост, која је заиста достојна поштовања свих наших генерација, почев од оних најстаријих, па до оних, који тек треба да стасају. Гусле сам почео да слушам од малена. Заправо сам рођен и одрастао уз гусле и атмосфери, коју су оне доносиле, тако да је природно било да кренем путем чувања гусала и представљања српске историје уз њих. Већ од моје седме године активно сам почео да певам уз гусле. Самоук сам, слушао сам снимке старијих гуслара, учио текстове из епских збирки и збирки новијих песника, и тако сам градио свој пут и лични стил у гуслању, да тако кажем,

истакао је млади гуслар Милош Гашевић, којим се Прокупчани поносе.

Он је за њих извео песму „Погибија краља Александра“, коју је написао Радван Бећировић Требјешки, један од највећих епских песника двадесетог века.

– Афирмација гусала и ширење гусларства у Србији у последњих 10 година су јако заступљени. Министарство културе и информисања је стало уз нас, а гусле су и под заштитом Унеска, као наш заштитни бренд, јер оне као инструмент потичу са овог поднебља. Направљене су од живих материјала, коже, дрвета и струне, који су били животињског порекла и могле су настати много пре

писма и пре метала. Како је човек имао потребу да своју муку, патњу, бол, али и радост, на неки начин пренесе са колена на колено, гусле су биле идеално помоћно средство за то. Уз њих је опеван живот једног српског домаћина, српског сељака, ратника, младожење, ратара, пастира, истакао је гуслар Марко Шћепановић.

Учесници, али и организатори вечери „Витезови Гвозденог пука“, поручили су из прокупачког Музеја, да сви заједно треба да наставимо путем православља, духовности, братске љубави и слоге, о коме ће, у времену које тек долази, неки гуслари можда испевати песме.

Л.С.

Ликовни конкурс са темом „Јунаци Гвозденог пука“

Награђени најбољи радови

5. октобра 2022.

У оквиру обележавања 110 године од мобилизације Гвозденог пука, најодликованије војне јединице Српске војске из Првог светског рата, у прокупачкој Галерији „Божа Илић“ уручене су награде победницима Ликовног конкурса са темом „Јунаци Гвозденог пука“ који је организовала прокупачка локална самоуправа.

Присутне ђаке, њихове наставнике и родитеље најпре је поздравио в.д. директор Народног музеја „Топлице“ Драган Поповић наглашавајући да је на конкурс стигло тридесетак радова и да стручној комисији није било ни мало лако да изабере најбоље.

– Ради се о заиста добрим радовима и јако талентованој деци, од које ће се нека сигурно одредити да им сликарство буде и животни позив, казао је Поповић.

– Одлучено је да се награде најбољи ликовни радови у три ка-

тегорије, нижих и виших разреда основних школа и категорији средњошколаца, рекао је Поповић истичући да су најбољи радови изложени у Галерији па се лако може уверити са каквом озбиљношћу су ђаци приступили и учествовали на конкурс.

Награде је свечено уручила Милица Ерић члан Градског већа задужена за културу, а свечаности је присуствовао и већник за просвету Небојша Раденковић.

– Велико ми је задовољство да овде са вама поделим радост због освајања награда на конкурс

у част јунака „Гвозденог пука“ и обележавања датума његовог формирања који има историјски значај како за Прокупље и Топлицу тако и за целу Србију, казала је Милица Ерић.

Она је након тога свечано уручила дипломе и пригодне поклоне најбољима у свим категоријама, а освајачима првих места и поклон штафелаје.

Прво место на овом конкурс у категорији ученика од првог до четвртог разреда освојила је Анђела Крстић, ученица четвртог разреда ОШ „Светислав Мирковић Ненад“ из Мале Плана.

У категорији од петог до осмог разреда најбоља је била Надежда Пантић, ОШ „9. Октобар“, а најбољи у категорији средњошколаца је прокупачки гимназијалац Петар Богдановић.

На овом конкурс су учествовали ученици свих основних и средњих школа у Топличком округу.

М.М.

Тродневни научни скуп посвећен Гвозденом пуку

Српска војска у историји и традицији

10. октобра 2022.

Народни музеј Топлице, Српска академија наука и уметности (САНУ), огранак у Нишу и Музејско друштво Србије, секција историчара, уз финансијску помоћ Министарства културе и информисања Републике Србије, у Прокупљу су организовали тродневни научни скуп посвећен Гвозденом пуку, најславнијој јединици српске војске, која се прославила у Балканским и Првом светском рату.

Научном скупу под називом „110 година Гвозденог пука у ослободилачким ратовима – српска војска у историји и традицији“ присуствовали су еминентни стручњаци историчари, доктори наука из Републике Србије и Црне Горе, са престижних научних институција и универзитета, са Филозофског факултета у Нишу и Косовској Митровици, из Војног архива и Министарства одбране, Педагошког факултета у Сомбору и других угледних установа.

Скупу су присуствовали историчари кустоси из Народног музеја у Нишу, Крушевцу, Ваљеву, Зајечару, из Завичајног музеја Јагодине, из Жупског Александровца, као и Музеја из Бера на Црној Гори и историчари из Београда и Ниша.

Учеснике скупа је најпре поздравио в. д. директора Народног музеја Топлице Драган Поповић, који је захвалио учесницима скупа што ће своје научне радове презентовати јавности на тако значајан датум за историју Топлице и пожелио им успешан рад и боравак у Прокупљу.

У уводној речи професор доктор Драган Жунић координатор активности огранка САНУ у Нишу је нагласио да су Топлица и Србија поносни на јунаке Гвозденог пука и да зато треба да негују сећање на оне који су своје животе уградили у слободу Србије.

Поздрављајући присутне виши кустос Народног музеја Топлице историчар Дарко Жарић је рекао да су ратници Гвозденог пука заступили да им се Прокупље, Топлица и Србија оду же и на овакав начин.

– Само оно што је записано остаје заувек у сећању једног народа и зато ће зборник радова, који ћемо објавити након овог скупа, пренети детеље ратног пута Гвозденог пука који на најбољи начин описују то време војевања и приказују и оно што до сада није било познато из њихове ратне историје, нагласио је Жарић.

Он је захвалио свим историчарима, посебно академику Љубодрату Димићу који је допринео да научни скуп у Прокупљу буде тако посећен и успешан.

У даљем току сесије, своје научне радове изложила су 24 учесника са 19 реферата у којима су обрађивали најразличитије теме везане за Гвоздени пук и ратна збивања од 1912. до 1918. године.

Тако је рецимо велику пажњу изазвало излагање професора Саше Марковића са новосадског универзитета са темом „У потрази за идентитетом српског војника у

Српској војсци у борби против Бугара.

Научни сарадник у Војном архиву Министарства одбране доктор Маријана Мраовић изнеле је

податке који се чувају у Фондусу тог архива као сведочанство о учешћу Гвозденог пука у Балканским ратовима и Великом рату.

Доктор Владимир Кривошијев музејски саветник Народног музеја у Ваљеву говорио је о епидемијама у српској војсци током ратова 1912. до 1918. године и подсетио на чувену Ваљевску болницу, док је Мирослав Величковић

Великом рату“ у коме је говорио о лику српског војнику пониклом из редова сељака који није својевољно отишао у рат, и није волео да ратује, али је свим својим бићем и животом бранио слободу своје земље, свој кућни праг, своју породицу и своје њиве.

Горан Киковић из Бера на Црној Гори је говорио о учешћу Васојевићких бригада и Црногорске војске у Балканским ратовима од 1912. до 1913. године и њиховој улози у Брегалничкој бици и помоћи коју су пружили

из Ниша говорио о споменицима војника Гвозденог пука на Старом гробљу у Нишу.

О улози војне дипломатије у стварању Балканског савеза 1912. говорио је професор Саша Стојановић са Филозофског факултета у Косовској Митровици.

Излагање са темом истакнути официри Гвозденог пука у Балканским ратовима 1912. до 1913. године имао је историчар Дарко Жарић, а о Владимиру Ристићу команданту тог пука говорила је његова колегиница историчар

у прокупачком Музеју Маја Димић.

Аудиторијуму историчара и заинтересованима да нешто више сазнају о историјату легендарног Гвозденог пука обратио се и професор Раде Биочанин из Научног комитета Центра за научна истраживања, који је говорио на тему „Србија на раскршћу времена“.

О учешћу Хаубичког пука из Ниша у Првом балканском рату говориле су историчарке Марина Влаисављевић и Бојана Миленковић из Народног музеја у Нишу, док је Душко Грбовић музејски саветник из Јагодине присутне упознао са ликом и делом Милована Милорадовића из Јагодине резервног официра Гвозденог пука.

Иван Брборић из Завичајног музеја Жупе говорио је о учешћу Жупљана у Гвозденом пуку, а о Гвозденом пуку су говорили и Сања Ружић-Воротовић и Богдан Вучковић из Народног музеја у Крушевцу.

Запажена излагања имали су и доктор Владимир Ловић о улози српске авијације у ратовима 1912-1918. године, затим Јован Младеновић о Тодору П. Станковићу конзулу Краљевине Србије у Приштини, Јелица М. Илић из Народног музеја у Зајечару са занимљивим излагањем о сећањима књажевачких солунаца на Први балкански рат.

Говорили су и Иван Митић и Ивана Груден-Милентијевић из Народног музеја у Нишу, чија је тема научног рада била војничка каријера пуковника Мирослава Пилетића, а из истог Музеја скуп се обратио и Небојша Озимић са темом о учесницима Балканских ратова, нацистичким заточеницима нишког логора и Славољуб Станковић-Тале који је говорио о лику пуковника Милутина Радојевића.

Током тродневног борава у Прокупљу еминентни историчари имали су прилике да се упознају и са споменицима културе и знаменитостима нашег града и посебно са изложбама и споменицима из Првог светског рата.

Тако је њихову пажњу посебно закупила Спомен соба посвећена Гвозденом пуку, која се налази у саставу истоименог спомен комплекса код прокупачке Железничке станице, а посетили су и винарију „Топлички виногради“ у Гојиновцу наомак Прокупља, која од недавно од аутохтоне сорте грожда „прокупац“ производи, флашира и продаје широм Европе и света вино са именом „Гвоздени пук“.

М.М.

Мултимедијална изложба Ратници Гвозденог пука

Најодликованија јединица Српске војске икада

5. октобра 2022.

У склопу обележавања 110 година од мобилизације „Гвозденог пука“ у Народном музеју Топлице у присуству државног секретара Министарства за рад, бораčka и социјална питања Републике Србије Зорана Антића и академика Драгана Симеуновића, отворена мултимедијална и интерактивна изложба „Ратници Гвозденог пука најодликованија ратна јединица у Краљевини Србији“, аутора историчара прокупачког Музеја Дарка Жарића.

Обраћајући се присутним представницима прокупачке локалне самоуправе, представницима прокупачке цркве „Свети Прокопије“ ученицима и професорима прокупачке Гимназије, грађанима Прокупља, академик Драган Симеуновић је рекао да је „Гвоздени пук“ најодликованија и најелитнија јединица Српске војске у историји ратовања и да Топличани треба тиме увек да се поносе и никад не забораве своје претке.

– Елитна јединица је значило то да су у свему били први, увек нападали, никад се нису повлачили и

свесно су се жртвовали за одбрану своје земље Србије, казао је Симеуновић нагласивши да је током Првог светског рата и касније Топлица била и остала јадан од најпатриотскијих крајева у овом делу Европе.

– Никад их не смемо заборавити, јер ако их заборавимо то ће значити да су њихове жртве биле узалудне, закључио је академик Драган Симеуновић.

Присутнима се обратио и државни секретар у Министар-

ству за рад, бораčka и социјална питања Републике Србије Зоран Антић рекавши да му је велика част и задовољство да присуствује изложби посвећеној српским јунацима и да учествује у организацији прославе великог датума 110 година од мобилизације Другог пешадијског пука Књаз Михаило – Гвозденог пука.

– Топлица има чиме да се поноси и шта да слави, јер заиста треба да се поноси свако ко је потомак

припадника Другог пешадијског пука „Књаз Михаило“ и мени је част да сам и сам као потомак српског ратника, овде на отварању изложбе великим српским ратницима у част, казао је Антић.

Говорећи о поставци која је данас приказана јавности њен аутор историчар Дарко Жарић је рекао да је „Гвоздени пук“ био легендаран по свему и по одзиву на мобилизацију када се пријавило 64.000 војника, више него их је било у војној евиденцији, па је мобилизација била већа од сто посто, односно да је Гвоздени пук на старту имао и свој комплетан резервни састав.

Такође је рекао да су припадници тог пука буквално десетковани јер је у првом сазиву од више од 2.000 војника након албанске Голготе остало само 500 живих.

Жарић је нагласио да је из редова Гвозденог пука поникло чак 11 генерала Српске војске, да је међу војницима 229 њих понело највеће одличје „Карађорђеву звезду“, а да су неки и два пута њоме одликовани, као Ђорђе Милачић.

М.М.

У Народном музеју Топлице

Промовисана књига „Ратни пут Гвозденог пука“

6. октобра 2022.

У склопу обележавања 110 година од мобилизације „Гвозденог пука“, у Народном музеју Топлице промовисана је књига „Ратни пут Другог пешадијског пука „Књаз Михаило“, аутора Дарка Жарића, историчара вишег кустоса музеја у Прокупљу.

О књизи су говорили аутор и рецензент издања професор др Саша Марковић са Универзитета у Новом Саду.

Како је на почетку речено, ради се о једном свеобухватном историјском штиву у коме су до танчина истакнути сви најважнији догађаји, битке и занимљивости везане за припаднике „Гвозденог пука“, учеснике у свим највећим биткама током Балканских ратова и Првог светског рата.

– Ова књига представља драгоцену сведочанство о одговорности српског народа у периоду најтежих историјских искушења каква са собом доносе ратне околности, под претњом окупацијом, репресијом и уништењем идентитета целог народа, казао је рецензент књиге професор др Саша Марковић.

Такође је нагласио да је „Гвоздени пук“ у правом смислу био представник српске савремене историје обележене његовим тешким и пожртвованим путем у борби за слободу државе, народа, националног и интелектуалног идентитета и свих цивилизацијских вредности српског народа које су тада биле угрожене „шизофреном агресијом и хегемонистичким интересима окупатора Аустроугарске и Турске империје, мегаломанијом тадашње Бугарске, као и осветољубивошћу и острашћености албанског националног покрета“.

Он је истакао да рукопис Дарка Жарића обилује детаљним сведочанствима која нису избегла ни једну околност, утемељена на историјским изворима и постојећој, скромној литератури, који представља одлучан и драгоцен искорак у очувању културе сећања српског народа.

– Упориште ове књиге није идеолошка амбиција већ историјографски наратив који ће кроз ову књигу бити трајно присутан, закључио је професор Саша Марковић.

У књизи су именом и презименом наведени најхрабрији војни-

ци и официри припадници Гвозденог пука, као и сви ратници одликовани највишим војним одличјима.

– Припадници Другог Гвозденог пука били су најодликованији припадници неког српског пука икада. Међу њима је било 229 носилаца највећег српског одликовања „Карађорђевог звезде“ а од тог броја 41 ратник два пута је одликован тим орденом. Медаљом за храброст одликовани су 982 војника и официра,

златном 556 и сребрном 426. У ослободилачким ратовима Србије од 1912. – 1918. године из редова Другог пешадијског пука „Књаз Михаило“ – Гвозденог пука погинула су 2.974 редова и подофицира и 84 официра Српске војске, драгоцени су подаци који се могу прочитати у књизи Ратни пут Другог пешадијског пука „Књаз Михаило“ - Гвозденог пука, аутора историчара Дарка Жарића.

М.М.

Народни музеј Топлице у Прокупљу обележио 76. година рада

Свака година златним словом уписана у календар

11. октобра 2022.

У присуству члана Градског Већа задужене за културу Милице Ерић, директора установа културе, многобројних посленика у области културе, информисања, школства, сарадника и пријатеља ове установе и грађана данас је у Прокупљу свечано обележена 76. годишњица од оснивања те угледне, познате и признате установе.

На почетку свечаности се присутнима обратио в.д. директор прокупачког Музеја Драган Поповић подсетивши на историјат те установе.

– Ове године обележавамо 76. година рада, рекао је Поповић подсетивши да је Народни музеј Топлице са седиштем у Прокупљу основан 11. октобра 1946. године и да је његово прво седиште било у згради Савићевац, на брду Хисар, све до 1962. г. када се сели у центар вароши у зграду некадашње Поште, односно у зграду у којој је и данас.

Поповић је поздравио присутне, захвалио им се на помоћи и сарадњи и рекао да је током седамдесет и више година кроз ту установу

прошло сјајет значајних имена из области историје археологије, историје уметности.

Он је навео само нека од њих као једног од оснивача и првог директора Музеја Драгана Поповића историчара и бившег заточеника фашистичког логора Матхаузен, затим великана историје и културе, човека који је оставио неизбрисив траг у историји Прокупља, такође директора Музеја историчара Драгослава Маринковића, затим уметника фотографије Радмила Хаџи Манића, историографа и мајстора уметничке фотографије, као и друге данас присутне и отсутне некадашње и дугогодишње директоре и раднике прокупачког Музеја.

Драган Поповић је захвалио на помоћи и сарадњи и угледним вајарима Драгану Дробњаку и Чедомиру Ристићу, научним сарадницима и културним посленицима, изван Прокупља и Србије признатим и познатим ствараоцима у области друштвених наука, који су својим радом и залагањем проносили име прокупачког Музеја и града Прокупља.

Обраћајући се присутнима Милица Ерић члан прокупачког Градског већа је у име Града и своје лично име запосленима у Народном музеју Топлице честитала дан оснивања са жељом да буду још успешнији и да свој рођендан обележавају још дуго у слози раду и разумевању.

Она је у свом обраћању нагласила да је током дугог низа година прокупачки Музеј низао само успехе и додала да су у његовој историји неке године златним словима уписане као 1996. када је

отворена Галерија „Божа Илић“ и 2021. када је отворна Спомен соба Гвозденом пуку.

Ерић је истакла да је 2019. уз финансијску помоћ Републике Србије реновирана зграда Музеја и да је Народни Музеј Топлице као угледна позната и призната установа одликован и „Срећанским орденом Карађорђевог звезде 3. реда“, лично од председника Републике Србије Александра Вучића.

М.М.

Институт за новију историју Србије у Прокупљу промовисао најновија издања

Издања института на свим светским језицима

14. октобра 2022.

У Народном музеју Топлице у Прокупљу Институт за новију историју Србије промовисао је своју издавачку делатност кроз најновија издања књига, студија и часописа различитог историјског садржаја, како из времена Првог и Другог светског рата, тако и из послератног раздобља и последњих деценија 20. века у историји Србије.

Госте и присутне најпре је поздравио директор Историјског архива у Прокупљу Милан Стојановић рекавши да је посета колега из Института у Београду само наставак једне плодног сарадње започете пре пет година.

Директор Института Миле Бјелајац је овом приликом подсетио на историјат и делатност те угледне научне установе, рекавши да се ове године обележава 64 година од оснивања Института, који заузима високо место на светској ранг листи научних институција тог нивоа. Такође је подсетио да у тој научној установи ради 36

сарадника од којих је 35 доктора наука, неколико доктораната а да Институт сарађује са знаменитим личностима, савременицима и научним посленицима из Србије и региона.

Бјелајац је истакао је да се ради пре свега о историчарима али и о стручњацима из других научних области, филозофије, права, политикологије, књижевности, што све чини да ова установа негује високи ниво мултидисциплинарног приступа науци.

На презентацији у прокупачком Народном музеју Топлице, коме су присуствовали углавном ученици завршног разреда прокупачке Гимназије, најновија издања Института представили су сами аутори међу којима су били Наташа Милићевић, Бојан Симић, Давор Стипић и др.

Овом приликом говорили се и о научном часопису „Токови историје“ који излази од 1967. године три пута годишње и који заузима високо 31. место на ранг листи научних часописа југоисточне Европе.

Између осталог на презентацији Института говорило се и о научним трибинама које се у организацији Института за новију историју Србије одржавају једном месечно и то у различитим крајевима Србије.

Пред прокупачким читаоцима су се нашла и најновија издања и публикације међу којима су посебно интересовање изазвала публикација „Србија од 1980. до

1986. – Од Тита до Милошевића“ Слободана Селенића али и многе друге занимљиве књиге.

Своја најновија издања Институт за новију историју Србије поклатио је прокупачкој Библиотеци „Раде Драинац“, Народном музеју Топлице и Историјском архиву, па се читаоци могу са њима упознати у библиотекама тих установа

М.М.

ТОПЛИЧКЕ НОВИНЕ • Оснивач и издавач: Град Прокупље, Одсек за односе са јавношћу и пројекат, Улица Никодија Стојановића 2, тел. 027/324 494, e-mail: toplicke.novine@prokuplje.org.rs • Главни и одговорни уредник: Игор Стојановић • Редакција: Мирјана Марић, Лидија Стаменковић, Љиљана Мировић, Нина Ђорђевић, Зорица Миливојевић, Милан Крстић • Фото: Срђан Дробњаковић • Штампа: Експресс Бис Ниш

Спортисти у част Гвозденог пука

2. октобра 2022.

Спортским даном под називом „Јунаци Гвозденог пука“, почео је програм обележавања централне државне манифестације чији је покровитељ Република Србија, а која се одржава поводом обележавања 110 година од мобилизације Другог пешадијског пука „Књаз Михаило“, чувеног Гвозденог пука.

У спомен парку јунацима Гвозденог пука, велики број ученика прокупачких основних и средњих школа узело је учешће у спортским такмичењима и тако дало велики допринос на самом почетку ове манифестације.

У име Града Прокупља који је организатор целе манифестације присутне спортисте и ученике прокупачких основних и средњих школа поздравио је и пожелео им пуно успеха у спортским такмичењима Дејан Тонић члан градског већа Града Прокупља.

– Данас овде крај споменика јунацима Гвозденог пука запо-

покровитељством председника Републике Србије Александра Вучића. Наредних дана наш град Прокупље биће центар дешавања која ће обележити ову годишњицу и дати допринос у неговању историјског сећања на јунаке који су неседишно јуришали за ослобођење и одбрану своје

на њиховом путу. Драги ђаци, јунаци Гвозденог пука су нам пример како се неседишно треба борити, и жртвовати за циљеве. Овде на спортским борилиштима и у школи ви сте представници својих предака. Данас смо сви победници, јер смо стали под барјаком гвоздених јунака и

„Татко“ која је била најбоља и у скоку у даљ, док је у надвлачењу конопца победила ОШ „Милић Ракић-Мирко“.

У конкуренцији средњих школа прво место освојила је Техничка школа која је највише показала у скоку у даљ, док су се код надвлачења конопца истакли ученици прокупачке Гимназије.

Планинари којих је било више од 50 учествовали су на планинарском походу на Видојевицу „Путевима Гвозденог пука“, док је на такмичењу у брдском трчању најбољи био Милан Бечејски из Планинарског клуба Топлица, а учествовали су и тркачи Мосора и Железничара из Ниша.

Пехаре најбољима на спортским борилиштима уручили су чланови Организационог одбора за обележавање 110. година од мобилизације Гвозденог пука, Небојша Раденковић и Дарко Жарић. Град Прокупље је свим школама у знак захвалности за учешће у спортском надметању поклатио

чињемо свечаности у част великог јубијела 110 година од мобилизације Гвозденог пука. Ова свечаност одржава се под

Србије од 1912. до 1918. године. Овде ћемо се такмичити у њихову част и у складу са витештвом ових јунака и показаћемо да смо

идемо њиховим стазама победе, рекао је Дејан Тонић.

Код основних школа прво место у малом фудбалу припало је ОШ

фудбалске лопте, а компанија Пионир-Хисар својим производима засладила је овај спортски дан.

М.К.